สรุปการฝึกอบรม หลักสูตร Digital Literacy

ผ่านระบบ e-Learning ของสถาบันพัฒนาบุคลากรภาครัฐด้านดิจิทัล (TDGA)

ผู้รับการฝึกอบรม : นางสาวสุภากร ดีปัญญา

ตำแหน่ง : นักวิชาการเผยแพร่ปฏิบัติการ

สังกัด : กลุ่มเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขานุการกรม

บทที่ ๑ อุปกรณ์

คอมพิวเตอร์ ถือกำเนิดมาตั้งแต่ต้นศตวรรษที่ ๑๙ ในระยะแรกมุ่งเน้นเพื่อการถอดรหัสในช่วงสงคราม และเป็นระบบหลักไอทีให้กับธนาคาร ต่อมาจึงพัฒนาขึ้นเพื่อใช้แบบอเนกประสงค์ แม้ว่าสมรรถนะของคอมพิวเตอร์จะเปลี่ยนแปลงไป แต่หลักการพื้นฐานยังคงเหมือนเดิม ประกอบด้วย

Input รับข้อมูลจากผู้ใช้งานหรือ Software

Process ประมวลผลข้อมูลตามคำสั่งของผู้ใช้

Output รายงานผลที่ผู้ใช้ต้องการ

Arithmetic Logic ประมวลผลทุกการปฏิบัติการ

Control ควบคุมทุกฟังก์ชันของคอมพิวเตอร์

Memory เก็บข้อมูลทุกชนิด รวมทั้งข้อมูลที่เป็น Input ข้อมูลคำสั่งและข้อมูลชั่วคราวระหว่างการประมวลผล

การทำงานของคอมพิวเตอร์ อาศัยอุปกรณ์หลัก ๔ ประเภท คือ ๑. CPU ๒. Ram ๓. Hard disk ๔. อุปกรณ์ที่ใช้ต่อเชื่อม

ประเภทของคอมพิวเตอร์

๑. Laptop คอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลขนาดเล็กและพกพาได้ อาจเรียกว่า Notebook

๒. Desktop ออกแบบเพื่อการใช้งานส่วนบุคคลและวางอยู่กับที่

๓. Tablet ขนาดเล็กและมีน้ำหนักเบา หน้าจอสัมผัส คีย์บอร์ดแบบเสมือน

๔. Server ทำหน้าที่ให้บริการอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างแก่เครื่องคอมพิวเตอร์ หรือโปรแกรมคอมพิวเตอร์ หรือ Mobile App ที่เป็นลูกข่ายทางอินเทอร์เน็ต เช่น ระบบธนาคารออนไลน์ e-Commerce การเก็บข้อมูลในระบบ Cloud

๕. Cloud Computing เครือข่าย (Network) ของคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการแบบออนไลน์ที่ผู้ใช้บริการไม่เห็นหรือไม่ทราบว่าเครื่องแม่ข่ายอยู่ที่ใด เช่น Dropbox, Gmail, iTune, YouTube, Netflix, Lazada เป็นต้น ซึ่งผู้ใช้บริการสามารถเข้าใช้งานจากคอมพิวเตอร์ของตนเอง โดยส่วน Backend ที่ให้บริการนั้นจะไม่ปรากฏ

Operating System (ระบบปฏิบัติการ) หรือ ซอฟท์แวร์ เป็นส่วนประกอบสำคัญสำหรับคอมพิวเตอร์ทุกชนิด รวมถึงโทรศัพท์มือถือ อุปกรณ์ต่างๆ จะทำงานอะไรไม่ได้เลยถ้าไม่มีซอฟท์แวร์เป็นผู้ออกคำสั่ง โดยระบบปฏิบัติการ เป็นซอฟแวร์ที่สำคัญ ทำให้คอมพิวเตอร์ทำงานได้

๑๐ วิธีการป้องกันการทำร้ายจากไวรัสคอมพิวเตอร์

๑. ติดตั้งโปรแกรมป้องกันไวรัสและเมาแวร์

๒. โปรแกรมป้องกันไวรัสต้องอัพเดทให้เป็นปัจจุบัน

๓. สแกนไวรัสสม่ำเสมอด้วยโปรแกรมป้องกันไวรัส

๔. ใช้ระบบปฏิบัติการเวอร์ชั่นปัจจุบัน

๕. ใช้เน็ตเวิร์คที่ปลอดภัย

๖. รักษาข้อมูลส่วนตัวไว้ให้ปลอดภัย

๗. คิดก่อนคลิกปุ่มใดๆ

๘. อย่าใช้ไวไฟสาธารณะ

๙. ให้แบล็คอัพไฟล์ไว้เสมอ

๑๐. ใช้พาสเวิร์ดที่เข้าได้ยาก

บทที่ ๒ รัฐบาลดิจิทัล

ประเทศไทย ได้มีการกำหนดภูมิทัศน์ดิจิทัล ระยะ ๒๐ ปี ไว้ดังนี้

ระยะที่ ๑ (๑ ปี ๖ เดือน) Digital Foundation ประเทศไทยลงทุน และสร้างฐานรากในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล

ระยะที่ ๒ (๕ ปี) Digital Thailand I: Inclusion ทุกภาคส่วนของประเทศไทย มีส่วนร่วมในเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลตามแนวทางประชารัฐ

ระยะที่ ๓ (๑๐ ปี) Digital Thailand II: Full Transformation ประเทศไทยก้าวสู่ดิจิทัลไทยแลนด์ที่ขับเคลื่อนและใช้ประโยชน์จากนวัตกรรมดิจิทัลได้อย่างเต็มศักยภาพ

ระยะที่ ๔ (๑๐-๒๐ ปี) Global Digital Leadership ประเทศไทยอยู่ในกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้ว สามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัล สร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ และคุณค่าทางสังคมอย่างยั่งยืน

บทที่ ๓ สังคมออนไลน์

เครือข่ายสังคมออนไลน์ หมายความได้ถึง เว็บไซต์ และแอปพลิเคชัน ที่ผู้ใช้สามารถสร้างและส่งต่อเรื่องราวของตนเอง หรือมีส่วนร่วมกับเรื่องราวของผู้อื่นทางสื่อสังคมเหล่านี้ได้ วัตถุประสงค์เดิมคือทำให้มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน หรือคนในครอบครัว เวลาต่อมาเริ่มนำไปใช้ในธุรกิจ เกิดเป็นการสื่อสารรูปแบบใหม่ ที่สามารถเข้าถึงลูกค้าได้ทุกที่ทุกเวลา จากรายงานภาพรวมของดิจิทัล ปี ๒๕๖๗ โดย Hootsuite และ We are social ในเรื่องของปริมาณการใช้สื่อสังคมออนไลน์ทั่วโลก

ประเภทของสื่อสังคมออนไลน์ที่ใช้เป็นเครื่องมือในการสื่อสาร มี ๓ รูปแบบ คือ

๑. Blogs เว็บไซต์ที่มีพื้นที่ให้สร้างและเผยแพร่เนื้อหา ผู้เข้าชมสามารถแสดงความคิดเห็นต่อเนื้อหาได้ เช่น WordPress, Blogger เป็นต้น

๒. Social Network ที่นิยมใช้กันมากคือ Facebook Twitter และ LinkedIn ผู้ใช้งานสามารถแบ่งปัน (share) ข้อมูลส่วนตัว ความคิดเห็นของตนเอง และสื่อต่างๆ เช่น ภาพและวิดีโอ สามารถสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นในเครือข่ายนั้นๆได้ เช่น การเพิ่มเพื่อน (Add Friend) ใน Facebook และการติดตาม (Follow) ใน Twitter

๓. Crowdfunding เป็นวิธีปฏิบัติเพื่อระดมเงินทุนทางออนไลน์ของบุคคลหรือธุรกิจ สามารถใช้นำเสนอข้อมูลโครงการหรือธุรกิจ อีกทั้งผู้สนใจลงทุนจะเข้าดูข้อมูลโครงการหรือธุรกิจในเว็บไซต์ที่เป็น Crowdfunding ได้แก่ Kickstarter, Zopa, Indiegogo เป็นต้น

บทที่ ๔ ธุรกิจออนไลน์

ประโยชน์ของ e-Commerce คือ เนื่องจากไม่ต้องมีร้านค้าและไม่ต้องมีคนกลาง ทำให้สามารถเข้าถึงผู้บริโภคได้โดยตรง ผู้บริโภคสามารถสั่งซื้อสินค้าที่ต้องการได้ทันทีไม่ต้องรอพนักงานขาย ผู้บริโภคสามารถเลือกสินค้าได้ทุกที่ ทุกเวลา สามารถเปรียบเทียบราคาและคุณภาพสินค้าได้อย่างง่ายดาย ทำให้ตลาดมีการแข่งขันที่มีประสิทธิภาพ ขจัดอุปสรรคทางภูมิศาสตร์ สามารถเข้าถึงผู้บริโภคได้ไม่ว่าจะอยู่ในพื้นที่ใด ประเทศใดในโลก อีกทั้งช่วยลดความซับซ้อนของกระบวนการธุรกิจ ด้วยระบบการสั่งซื้อแบบดิจิทัล ที่สามารถติดตามสถานะต่างๆ ได้

e-Commerce Platforms เป็นซอฟท์แวร์เพื่อการขายสินค้าออนไลน์ เปรียบเสมือนหน้าร้านของเรา ซึ่งมีพื้นที่ให้นำเสนอรายการสินค้าทั้งภาพและข้อมูล ลูกค้าสามารถเข้ามาค้นหาสินค้าที่ต้องการ และเลือกหยิบใส่ตะกร้าเพื่อนำไปชำระเงิน แล้วรอรับสินค้าต่อไป สำหรับ Platforms ที่คนไทยนิยมใช้เป็นร้านออนไลน์ ได้แก่ Line, Instagram และ Facebook

บทที่ ๕ เครื่องมือออนไลน์

Cloud Storage เป็นแนวทางในการเก็บข้อมูล ในลักษณะที่ข้อมูลถูกเก็บร่วมกันในพื้นที่รวมที่ทำงานอยู่บนเครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่ายหลายเครื่อง และกระจายอยู่ในพื้นฐานต่างๆ ผู้ใช้งานทั่วไปและบริษัทสามารถซื้อพื้นที่ในการเก็บข้อมูลดังกล่าวในปริมาณที่แตกต่างกัน สามารถเข้าถึงไฟล์ที่เก็บหรือจัดเก็บไฟล์ได้ผ่านทางเว็บไซต์ โปรแกรม หรือทาง Web Service API (Application Programming Interface) เช่น iCloud, Google drive, SkyDrive, Dropbox เป็นต้น

Presentation Software เป็น Application เพื่อลำดับเนื้อหาหรือภาพ ที่ต้องการนำเสนอ ให้ได้เรื่องราวตามที่ผู้สร้างต้องการ มีฟังก์ชันการทำงานหลัก ดังนี้ มีเครื่องมือให้สามารถนำข้อความไปใส่ และจัดรูปแบบข้อความได้ มีขั้นตอนของการแทรกภาพหรือกราฟิก และมีระบบนำเสนอเพื่อแสดงเนื้อหา-ภาพ-กราฟิก ตามลำดับที่ออกแบบไว้ เครื่องมือการนำเสนอที่รู้จักและนิยมกว้างขวาง แบบออฟไลน์ เช่น PowerPoint ของ Microsoft Keynote

ของ Apple เป็นต้น ส่วน Online Presentation Tools คือ เครื่องมือที่ช่วยในการสร้าง Presentation โดยมีข้อแตกต่างจาก Offline Online Presentation Tools ดังนี้

๑. ทำงานผ่าน web Browser

๒. ต้องเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตตลอดเวลาใช้งาน

๓. ข้อมูลจะเก็บบนอินเทอร์เน็ต และจะบันทึกอัตโนมัติตลอดเวลา ผู้ใช้สามารถใช้งานจากเครื่องไหนก็ได้

๔. ใช้อีเมลในการระบุตัวผู้ใช้งาน

Online Collaboration Tools เครื่องมือที่ช่วยให้กลุ่มคนสามารถทำงานร่วมกันผ่านทางอินเทอร์เน็ตได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น การใช้กระดานบอร์ดในการเขียน Mind map เมื่อประชุม การใช้กระดานบอร์ดในการอัปเดตความคืบหน้าในการทำงาน แยกได้ ๓ ประเภท

๑. Communication แลกเปลี่ยนข้อมูลพูดคุยสนทนา เช่น Instant Messaging, voIP (Voice over IP)/ VDO Call

๒. Coordination สนับสนุนการทำงาน หรือใช้งานร่วมกันหลายคน เช่น Online Calendar, Spreadsheet

๓. Collaboration สนับสนุนการติดต่อสื่อสารแบบ Real Time เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรืออื่นๆ

ข้อสรุปการฝึกอบรมหลักสูตร Digital Literacy มีดังนี้

๑. ทำให้มีความรู้ความเข้าใจ ถึงส่วนประกอบสำคัญของคอมพิวเตอร์ พื้นฐานของอุปกรณ์ต่างๆ การเลือกใช้อุปกรณ์ให้เหมาะสมกับการใช้งานทั้งในฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์ การสื่อสารรูปแบบต่างๆ และภัยอันตรายที่เกิดขึ้นในรูปแบบดิจิทัล การคุกคาม และวิธีป้องกันตัวในโลกดิจิทัล

๒. สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ตลอดจนนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสมและสร้างสรรค์

๓. ความรู้ที่ได้รับสามารถนำมาจัดทำเป็นภาพในรูปแบบอินโฟกราฟิก เพื่อใช้ประโยชน์ในการประชาสัมพันธ์ได้ดังนี้